

Hallitussihteeri Sini Pietilä

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi kiinteän betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 Pääasiallinen sisältö

Ehdotettavalla valtioneuvoston asetuksella muutettaisiin kiinteän betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetusta (858/2018, jäljempänä *betoniasema-asetus*). Asetuksessa ehdotetaan selvennettäväksi betoniaseman ja tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskausta koskevaa sääntelyä siten, että murskaus voidaan suorittaa osana toimintaa muutoin koskevaa rekisteröintiä, ellei murskaustoimintaan tarvittaisi ympäristölupaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 30 §:n nojalla. Samalla täsmennettäisiin asetuksen sisältämiä mm. pölyn- ja melunrajoittamista koskevia vaatimuksia murskaustoiminnan osalta sekä lisättäisiin ylijäämäbetonin varastointia ja murskaamista koskevien tietojen toimittamista koskevat säännökset rekisteröinti-ilmoitusta koskevaan 3 §:ään sekä vuosiraportointia koskevaan 17 §:ään. Lisäksi asetuksen 11 §:stä poistettaisiin velvollisuus käsitellä öljyiset hulevedet öljynerottimessa, jos nämä vedet johdetaan umpisäiliöön.

2 Perustelut

2.1. Asian tausta

Ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla on oltava ympäristölupa. Ympäristölupaa edellyttävät toiminnot on lueteltu lain liitteessä 1. Ympäristönsuojelulain 116 §:ssä säädetään toiminnan rekisteröinnistä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Rekisteröitävät toiminnot on lueteltu lain liitteessä 2. Tällaisesta toiminnasta on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten.

Kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat siirrettiin ympäristölupavelvoitteen piiristä rekisteröintimenettelyyn ympäristönsuojelulain muutoksella 437/2017, joka tuli voimaan 1.9.2017 (lain liitteen 2 kohta 8). Lain muutokseen liittyvän siirtymäsäännöksen mukaan kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat säilyvät kuitenkin luvanvaraisina siihen saakka, kunnes niitä koskeva lain 10 §:n nojalla annettavat valtioneuvoston asetukset tulevat sovellettavaksi. Betoniasema-asetus tuli voimaan 1.1.2019. Asetusta on tullut soveltaa kaikilla betoniasemilla ja betonituotetehtailla 1.1.2025 alkaen. Lain 437/2017 siirtymäsäännöksen mukaan toimintaa koskeva ympäristölupa raukeaa, kun asetukset tulevat sovellettavaksi ja toimivaltaisen ympäristönsuojeluviranomaisen on tällöin rekisteröitävä toiminta ympäristönsuojelun

tietojärjestelmään ja ilmoitettava tästä toiminnanharjoittajalle. Rekisteröinti-ilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin betoniasema-asetuksen 3 §:ssä.

Kiinteä betoniasema ja -tuotetehdas voi säilyä tämänkin jälkeen ympäristöluvanvaraisena ympäristönsuojelulain 30 §:n nojalla. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään, että toiminta edellyttää ympäristölupaa, jos se on osa direktiivilaitoksen toimintaa. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristölupa tarvitaan, jos toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus. Lain 27 §:n 2 momentissa ovat vesistön ja pienten vesien (ojan, lähteen tai noron) pilaantumiseen sekä eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentin tarkoittamaan kohtuuttomaan naapuruushaittaan liittyvät luvanvaraisuusperusteet. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään rekisteröitävän toiminnan luvanvaraisuudesta 28 §:n perusteella, kun toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle. Ylijäämäbetonin murskaus voi kuulua myös osaksi betoniaseman ja -tuotetehtaalta ympäristönsuojelulain 30 §:n vaadittavaa lupaa.

Ammatti- ja laitospäätö jätteenkäsittely puolestaan vaatii ympäristönsuojelulain nojalla ympäristöluvan (YSL liite 1 taulukko 2 kohta 13 f). Ympäristönsuojelulain 32 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupaa ei kuitenkaan tarvita muuhun liitteen 1 taulukossa 2 olevaan 13 kohdassa tarkoitettuun jätteiden hyödyntämiseen taikka muiden kuin vaarallisten jätteiden syntypaikalla tapahtuvaan loppukäsittelyyn, jos näiden toimintojen ympäristönsuojeluväestönsuojelusta on säädetty ympäristönsuojelulain 10 §:n nojalla tai jätelain 14 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella.

Edellä mainitulla tavalla ammatti- ja laitospäätö jätteenkäsittelyn ympäristönsuojeluväestönsuojelusta säädetään eräiden jätteiden hyödyntämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (843/2017). Asetusta sovelletaan sen liitteessä 1 tarkoitettujen jätteiden ammattimaiseen tai laitospäätö hyödyntämiseen 3 §:n 2 kohdassa tarkoitetuissa maarakentamiskohteissa ja siihen liittyvään väliaikaiseen varastointiin silloin, kun rakentaminen ja väliaikainen varastointi perustuvat lakisääteiseen suunnitelmaan, lupaan, ilmoitusmenettelyyn tai kunnan rakennusjärjestykseen. Liitteessä 1 mainittuja jätteitä ovat mm. betonimurske sekä kevytbetoni- ja kevytsorajätteet (jätteenimikkeet 10 13 14, 17 01 01, 17 01 07 ja 19 12 12). Betonimurskeella tarkoitetaan jätettä, joka on valmistettu puretuista betonirakenteista tai uudisrakentamisen tai betoniteollisuuden betonijätteistä murskaamalla. Kevytbetoni- ja kevytsorajätteellä tarkoitetaan vastaavilla tavoilla syntyneitä mursketta. Betonimurskeen ja kevytbetoni- ja sorajätteiden käyttö on sallittua väylä- ja kenttärakenteissa sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteissa. Jos jätteen hyödyntäminen järjestetään kyseisen asetuksen mukaisesti, ympäristönsuojeluväestönsuojelun toimintaan ei tarvita ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 32 §:n 2 momentin mukaisesti. Hyödyntämispaikan haltijan on tehtävä toiminnasta ympäristönsuojelulain 116 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten (rekisteröinti-ilmoitus).

Betonijätteestä valmistettu betonimurske voi myös lakata olemasta jätettä siten kuin betonimurskeen jätteen luokittelun päättymisen arviointiperusteista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (466/2022) säädetään. Asetus tuli voimaan 1.9.2022. Asetusta sovelletaan valmistajaan, jolla on ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitettu ympäristölupa betonijätteen murskaustoimintaan tai jonka toiminnassa murskataan betonijätettä nyt kyseessä olevan

betoniasema-asetuksen nojalla. Asetukseen sisältyvät säännökset betonijätteen käsittelyvaatimuksista sekä betonimurskeen hyväksytyistä käyttötarkoituksista ja käyttötarkoituskohtaisista laatuvaatimuksista.

2.2. Nykytila ja sen arviointi

Ylijäämäbetoni määritellään betoniasema-asetuksen 2 §:n 7 kohdassa. Sillä tarkoitetaan ”betoniaseman ja betonituotetehtaan tuotannossa syntynyttä betonijätettä ja betonilietettä (jätenimike 10 13 14)”. Asetuksen perustelumuistiossa ylijäämäbetonista todetaan näin: ”Betoniasemilla syntyy ylijäämäbetonia betonipumppujen suppilon tyhjennyksissä ja toisinaan tilanteissa, joissa koko tilattua määrää ei ole pystytty käyttämään työmaalla. Betonimyllyjen sekä betoninkuljetusautojen kuljetussäiliöiden pesuissa ylijäämäbetonia syntyy selkeytsaltaista ajoittain poistettavana pohjalietteenä. Betonituotetehtailla ylijäämäbetonia syntyy lähinnä viallisina tuotteina esimerkiksi valun epäonnistuessa sekä betonilietettä tuotteiden sahausessa ja hionnassa”. Käytännössä ylijäämäbetonin murskaus toteutetaan tyypillisesti betoniasemalle tai betonituotetehtaalle kuljetettavalla siirrettävällä murskauskalustolla, esimerkiksi ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Murskaus pyritään ajoittamaan tietylle ajanjaksolle vuodessa, jolloin siihen asti laitokselle kertynyt ylijäämäbetoni voidaan murskata kerralla.

Betoniasema-asetuksen 5 §:ssä säädetään ylijäämäbetonin varastoinnista ja käsittelystä. Pykälän 1 momentin mukaan ylijäämäbetonia voidaan varastoida tilapäisesti ja käsitellä siten kuin ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa (646/2011) sekä niiden nojalla säädetään. Lisäksi pykälän 2 momentissa säädetään selkeytsaltaista nostettavan lietteen kasavarastoinnista.

Betoniasema-asetuksen 6 §:ssä säädetään ylijäämäbetonin tilapäisestä murskaamisesta. Siinä viitataan murskauksesta tehtävään meluilmoitukseen ympäristönsuojelulain 118 §:n nojalla, minkä lisäksi kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (YSL 202 §) kunta voi halutessaan korvata 118 §:n mukaisen meluilmoitusmenettelyn tiettyjen tilapäistä melua aiheuttavien toimintojen osalta. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset eivät voi koskea rekisteröitävää toimintaa. Asetuksen perustelumuistiossa viitataan myös ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7e mukaiseen luvanvaraisuusperusteeseen siinä tapauksessa, että ylijäämäbetonia murskataan toistuvasti ja murskaustoiminnan kesto on yhteensä vähintään 50 päivää. Ylijäämäbetonin murskaamiselta on myös osin saatettu vaatia ympäristölupaa ammatti- tai laitospäivä jätteenkäsittelytoiminnan perusteella (YSL liite 1 taulukko 2 kohta 13 f).

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n nojalla edellä mainittujen, eräissä tapauksissa ylijäämäbetonin murskaamisen luvitukseen käytettyjen luvanvaraisuusperusteiden osalta: pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa (ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n 1 momentin 12 kohdan b alakohta) sekä kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää (ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n 1 momentin 6 kohdan b alakohta). Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluu ympäristöluvan myöntäminen ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdan nojalla. Valtion

ympäristölupaviranomainen on puolestaan toimivaltainen ympäristölupa-asiassa, jos toiminta vaatii ympäristöluvan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla. Valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista lupa-asioista säädetään lisäksi lain 34 §:ssä.

Voimassa olevassa asetuksessa ja sen perustelumuiotiossa lähdetään siis siitä olettamasta, että ylijäämäbetonin murskaamista ei luettaisi osaksi betoniaseman tai -tuotetehtaan toimintaa, vaan se tulisi toteuttaa joko meluilmoituksella tai jos murskaus kestäisi vähintään 50 päivän ajan, ympäristöluvalla. Näitä menettelyjä voidaan kuitenkin pitää osittain ongelmallisina. Ensinnäkin kyseinen luvanvaraisuusperuste koskee kivenmurskaamista, joka ei vaikutuksiltaan rinnastu ylijäämäbetonin murskaamiseen. Lisäksi mainitun luvitusperusteen täytyminen 50 päivän täytyessä aiheuttaisi joka tapauksessa tarpeen hakea toiminnalle ympäristölupaa, mikä tilanne voisi tulla kyseeseen ennen pitkää useimpien sellaisten betoniasemien ja -tuotetehtaiden kohdalla, joissa murskataan omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia.

Myös meluilmoituksen tekeminen kiinteästi rekisteröitävään toimintaan liittyvästä murskaamisesta on saanut osakseen kritiikkiä siitä aiheutuvan hallinnollisen taakan vuoksi. Meluilmoitusta koskevan ympäristönsuojelulain 118 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Vaikka säännöksen soveltamista ei ole poissuljettu ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröitävältä toiminnalta, vaikuttaisi kuitenkin tarkoituksenmukaisemmalta ehkäistä säännönmukaisesta (vaikkakin harvoin tapahtuvasta) toiminnasta aiheutuvaa melua soveltamalla ylijäämäbetonin murskaamiseen rekisteröitävälle toiminnalle asetuksessa muutoinkin säädettyjä melua koskevia vaatimuksia. Lisäksi on syytä huomata, että murskaustoiminta voi vaati lain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla ympäristöluvan, jos siitä saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Syksyllä 2022 ympäristöministeriö sai ELY-keskuksesta tiedustelun siitä, voiko omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia murskata rekisteröinti-ilmoituksella. Asia nousi esiin myös alkuvuonna 2023 alan toiminnanharjoittajia edustavan järjestön toimesta, joka toi esiin käsityksensä, että toisin kuin asetuksen perustelumuiotiossa todetaan, betonimurskeeseen ei tulisi soveltaa kiviaineksen murskaukseen tarkoitettua 50 päivän sääntöä merkittävästi vähäisempien haitallisten ympäristövaikutusten takia. Lisäksi järjestö toi esiin näkemyksensä siitä, että toisin kuin asetuksen 11 §:ssä säädetään, ei olisi mielekäästä edellyttää öljyisten hulevesien johtamista öljynerottimeen ennen umpisäiliötä, jos kyseiset vedet kuitenkin viedään suoraan umpisäiliöstä asianmukaiseen käsittelyyn.

Ympäristöministeriö tiedusteli keväällä 2023 ELY-keskuksilta sekä niiden alueiden kunnilta tietoja omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaamisesta niiden alueella olevilla betoniasemilla ja -tuotetehtailla, betoniasema-asetuksen soveltamisesta ylijäämäbetonin murskaukseen erityisesti rekisteröitävien betoniasemien ja -tuotetehtaiden osalta sekä näkemyksiä asetuksen mahdollisista kehittämistarpeista ylijäämäbetonin murskauksesta aiheutuvien ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi. Kyselyyn saatiin vastaukset hieman yli 90 kunnan osalta, minkä lisäksi kyselyyn otettiin kantaa seitsemästä ELY-keskuksesta. Vastauksissa ilmoitetuista betoniasemista ja -tuotetehtaista n. 40 oli rekisteröityjä ja n. 90 luvitettuja, joista

ainakin parisenkymmentä ennakoitiin siirrettäväksi rekisteröinnin piiriin viimeistään 1.1.2025. Omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia ilmoitettiin murskattavan näistä 18 luvitetulla ja viidellä rekisteröidyllä laitoksella. Laitosalueella syntyvä ylijäämäbetonia kerrottiin myös kuljetettavan toisaalle murskattavaksi. Ilmoitetut vuosittaiset murskausmäärät vaihtelivat vastauksissa paljon, 35 tonnin ja 40 000 tonnin välillä, ja murskaamiseen käytetty aika oli tyypillisesti n. 10 päivää vuodessa.

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten tulkinnat betoniaseman tai -tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaukseen sovellettavasta menettelystä vaihtelevat paljon: osa katsoi toiminnan olevan mahdollista jo nykyisin osana laitoksen rekisteröintiä, osa edellytti murskaamiselta meluilmoitusta ja osa piti sitä luvanvaraisena ammatti- tai laitospäivästä jätteenkäsittelynä taikka katsoi sen vaativan luvan kivenmurskaamisesta koskevan ns. 50 päivän säännön nojalla. Suurimmassa osassa vastauksia puollettiin ajatusta siitä, että omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia voitaisiin murskata osana rekisteröitävää toimintaa. Vastauksissa kuitenkin pidettiin tärkeänä, että siinä tapauksessa asetuksessa asetettaisiin ympäristönsuojellisia vaatimuksia esim. murskaamisen toiminta-ajan, melun ja pölyämisen osalta.

2.3. Ehdotus ja sen vaikutukset

Asetusta ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että kiinteän betoniaseman tai -tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaus voitaisiin suorittaa osana laitoksen tai tuotetehtaan rekisteröintiä. Koska ylijäämäbetonin murskaus liittyy kiinteästi betoniasemien ja betonituotetehtaiden toimintaan ja kyseessä on laitosten omassa toiminnassa muodostuvien, sinällään erityistä haittaa aiheuttamattomien jätteiden käsittelystä, olisi ylijäämäbetonin murskaus ja muu käsittely tarkoituksenmukaista sisällyttää selkeästi kyseisten laitosten toimintaa koskevaan asetukseen. Kun betoniasema-asetus on tullut sovellettavaksi kaikilla betoniasemilla ja -tuotetehtailta 1.1.2025, jolloin asemien ja tuotetehtaiden ympäristöluvat ovat rauenneet ja ne on pitänyt siirtää rekisteröintimenettelyyn piiriin, olisi tärkeää, että asetusta selvennettäisiin siten, että rekisteröinnin piiriin voitaisiin siirtää myös laitoksen omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaustoiminta.

Kun kyseessä olisi betoniaseman tai -tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskauksesta, voitaisiin katsoa, ettei tällainen toiminta täytä ympäristölupaa vaativan ammatti- tai laitospäivästä jätteenkäsittelyn kriteerejä liiketaloudellisin perustein arvioituna tai muutoin jätteenkäsittelyn laajuuden osalta. Ylijäämäbetonia syntyy laitoksen pääasiallisen toiminnan yhteydessä vain rajallinen määrä ja murskausta harjoitetaan yleensä vain joinakin päivinä vuodesta. Murskattavia määriä tai murskaamiseen käytettäviä päiviä ei myöskään tästä syystä olisi tarpeen rajoittaa, sillä ylijäämäbetonin syntyminen ei ole laitoksen toiminnan kannalta tavoiteltavaa ja ylijäämäbetonin syntymistä pyritään pikemminkin välttämään. Murskaamisen sallimisen osana rekisteröitävää toimintaa ei siis arvioida lisäävän sinällään murskaustoimintaa.

Ympäristöluva sen sijaan vaadittaisiin edelleen sellaisilta betoniasemilta ja betonituotetehtailta, joilla katsotaan harjoitettavan ammatti- tai laitospäivästä jätteenkäsittelyä (YSL liite 1 taulukko 2 kohta 13 f). Tällaisena toimintana voitaisiin pitää kiinteää betoniasemaa tai -tuotetehtasta, jos siellä murskattaisiin muualta sinne tuotua betonijätettä (esimerkiksi purkubetonia tai muilta

betoniasemilta tuotavaa ylijäämäbetonia). Huomioon olisi otettava myös, että ylijäämäbetonin, kuten muunkin jätteen, varastoinnissa tulisi huomioida kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013) sääntely, jonka mukaan jätettä voidaan varastoida alle yhden vuoden ajan ennen sen loppukäsittelyä ja alle kolme vuotta ennen sen hyödyntämistä tai esikäsitteilyä ennen kuin varastointipaikka katsottaisiin kaatopaikaksi. Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukainen jätteenkäsittelyn vakuussääntely vastaavasti koskee vain ympäristöluvanvaraista ammatti- tai laitospäiseksi katsottavaa jätteenkäsittelytoimintaa tai muita luvanvaraisia toimintoja, joissa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Ylijäämäbetonin varastoinnista säädettäisiin edelleen betoniasema-asetuksen 5 §:ssä.

Asetuksen 6 §:ään ehdotettavalla muutoksella edellä mainitun ylijäämäbetonin murskaamisen sallimisesta osana laitoksen rekisteröitävää toimintaa pyritään myös selventämään, ettei murskaustoiminta vaatisi ympäristölupaa myöskään sillä perusteella, että murskaustoiminnan kesto olisi yhteensä vähintään 50 päivää (YSL liitteen 1 taulukon 2 kohta 7e: Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto: Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää). Kuten edellä on todettu, kyseistä luvanvaraisuusperustetta ei sovellettaisi ylijäämäbetonin murskaamiseen, sillä kivenmurskauksen aiheuttama melu on merkittävämpää. Kun voimassa olevan sääntelyn mukaan tilapäiseksi tulkittavaa murskausta on saanut harjoittaa meluilmoituksen nojalla ja vähintään 50 päivää kestävä murskaustoiminnan on katsottu vaativan ympäristöluvan, ei jatkossa toiminnan tilapäisyyden tulkinta enää määrittäisi luvantarvetta.

Laitoksen omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskausta ei voitane katsoa tilapäiseksi toiminnaksi, koska murskausta harjoitetaan tyypillisesti säännönmukaisesti esimerkiksi vuosittain tietyn ylijäämäbetonimäärän kerryttyä alueelle. Murskaus sallittaisiin osana laitoksen rekisteröitävää toimintaa ja siihen sovellettaisiin asetukseen sisältyviä ympäristönsuojelullisia vaatimuksia, esimerkiksi melu- ja pölyntorjunnasta (näitä esitetään myös täsmennettäväksi murskauksen osalta). Näin ollen tarkoituksena olisi, ettei murskauksen osalta jouduttaisi turvautumaan enää jatkossa ympäristönsuojelulain 118 §:ssä tarkoitetun meluilmoituksen tekemiseen. Sen sijaan meluilmoitus voisi olla tarpeen jatkossakin esimerkiksi purkutyömaiden yhteydessä harjoitettavaan tilapäiseen murskaustoimintaan.

Lisäksi on huomioitava, että betoniaseman tai -tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaamiselta voidaan vaatia ympäristölupa jatkossakin, jos murskaustoiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus, kuten eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisuutta esimerkiksi melu- tai pölypäästöjen vuoksi.

Asetuksessa myös täsmennettäisiin eräitä ympäristönsuojeluvaatimuksia omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaamisen osalta. Näitä ovat erityisesti pölyn- ja meluntorjuntaa koskevat 8 ja 9 §. Samalla laitoksen omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin varastointia ja murskausta koskevat tarpeelliset tiedot lisättäisiin 3 §:ään (rekisteröinti-ilmoituksen sisältö) sekä 17 §:ään (tietojen toimittaminen ja kirjanpito).

murskataan omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia ja joille on nykyisin myönnetty ympäristölupa muulla kuin 30 §:stä johtuvalla perusteella. Nämä toiminnot siirrettäisiin jatkossa rekisteröinnin piiriin, mikä aiheuttaisi hieman kertaluonteisesti hallinnollista taakkaa viranomaisille. Rekisteröinnin piiriin siirrettäviä omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskausta koskevia lupia olisi arviolta korkeintaan 50–70 koko Suomessa. Toisaalta on huomattava, että vastaavia uusia toimintoja ei enää luvitettaisi jatkossa (muutoin kuin ympäristönsuojelulain 30 §:n nojalla), eikä olemassa olevien toimintojen nykyisiä lupia tarvitsisi muuttaa niiden siirryttyä rekisteröinnin piiriin, mikä keventäisi viranomaisen tehtäviä. Painotus ennakkovalvonnasta siirtyisi rekisteröintimenettelyssä murskaustoiminnan jälkivalvontaan.

2.3.3. Ympäristövaikutukset

Ulkona laitoksen piha-alueella tapahtuva ylijäämäbetonin murskaustoiminta poikkeaa merkittävästi ympäristövaikutuksiltaan muusta, sisätiloissa järjestetystä betoniaseman ja -tuotetehtaan toiminnasta. Ympäristövaikutukset liittyvät erityisesti toiminnasta aiheutuvaan meluun ja pölyämiseen, minkä lisäksi murskeen varastoinnista syntyy mahdollisesti pilaantumista aiheuttavia hulevesiä sekä murskaamiseen liittyvän pölyämisen estämiseksi toteutettavasta kastelusta jätevesiä.

Valmisbetonin ja betonituotteiden (esimerkiksi ontelolaattojen tai seinäelementtien) murskaus eroavat käsittelyvaiheiltaan ja meluvaikutuksiltaan toisistaan. Laattojen ja elementtien murskaaminen vaatii esikäsittelyvaiheina niiden rikutusta murskaukselle sopivaan kokoon ja metallien erotinlaitteiden käyttämistä. Murskauksesta aiheutuva melu eroaa luonteeltaan olennaisesti betoniasemien aiheuttamasta melusta. Murskausmelu on usein iskumaista ja siten huomattavasti betoniaseman tasaisempaa melua häiritsevämpää. Erityisesti rikutuksesta aiheutuu voimakasta iskumaista melua, joka koetaan yleisesti erittäin häiritseväksi. Laitoksista aiheutuva melu saattaa myös joissain tapauksissa olla tulkittavissa impulssimaiseksi.

Jo nykyisin laitosten muun toiminnan pölyntorjuntatoimenpiteet ovat vakiintuneita ja hyvin hallittavissa. Raaka-aineiden varastosiloissa käytetään suodattimia ja muita pölynerottimia. Ulkotiloissa suoritettava ylijäämäbetonin murskaus aiheuttaa myös pölyämistä ja sen torjuntaan käytetään murskauslaitoksilla usein vettä. Tästä aiheutuu jonkin verran käsittelyä ja hallintaa vaativia jätevesiä. Lisäksi ylijäämäbetonin varastoinnista ulkotiloissa aiheutuu hulevesiä, jotka myös edellyttävät käsittelyä ennen johtamista ympäristöön.

Samoin kuin melu, myös pölypäästöjen ja -vaikutusten merkittävyttä ja kohtuullisuutta arvioidaan erityisesti suhteessa toimintaa ympäröiviin häiriintyviin kohteisiin. Pölypäästöjen ehkäiseminen korostuu, jos lähimmät häiriintyvät kohteet ovat lähellä tai ympäristö on muutoin herkkää pölyäville toiminnalle.

Melun- ja pölyntorjuntaan liittyviä säännöksiä on ehdotuksessa täsmennetty ylijäämäbetonin murskauksesta aiheutuvien ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi. On myös huomattava, että laitoksen omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaamisesta aiheutuvat vaikutukset rajautuvat melko lyhyelle ajanjaksolle vuosittain (esimerkiksi joitakin päiviä tai viikkoja) ja joillakin laitoksilla ei ole murskaukselle tarvetta edes joka vuosi. Asetuksen muutoksella ei odoteta olevan vaikutusta ylijäämäbetonin murskausmääriin, koska toimintaa harjoitetaan jo nykyisin, eikä

ylijäämäbetonin syntyminen ole toiminnan tavoitteena. Näin ollen sitä arvioidaan syntyvän ja varastoitavan laitosten alueella jatkossakin vain rajallisia määriä. Tästä johtuen toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutuksetkin ovat melko pieniä. Jos toiminnasta katsotaan aiheutuvan läheisille häiriintyvälle kohteille kohtuutonta rasitusta ja toiminnan katsottaisiin vaativan ympäristöluvan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla, voitaisiin toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia hallita ympäristöluvassa annettavin tarkemmin ja tarpeen mukaan myös asetusta tiukemmin määräyksin.

2.4. Valmistelu ja lausuntopalaute

Ehdotus on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä, yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Valmistelun aikana on kuultu Betoniteollisuus ry:n ja INFRA ry:n edustajia sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ELY-keskuksen virkahenkilöitä.

Ehdotuksesta järjestettiin lausuntokierros 14.2.–28.3.2025 välisenä aikana.

[Jakso täydentyy lausuntopalautteen osalta.]

2.5. Säännöskohtaiset perustelut

3 §. Rekisteröinti-ilmoituksen sisältö. Pykälässä säädetään betoniaseman tai betonituotetehtaan toimintaa koskevan ympäristönsuojelulain 116 §:ssä tarkoitetun rekisteröinti-ilmoituksen sisällöstä.

Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi ylijäämäbetonia sekä sen murskaamista koskevia tietoja. Momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan rekisteröinti-ilmoitukseen olisi sisällytettävä tiedot vuoden aikana syntyvästä ylijäämäbetonin määrästä ja sen varastoinnista, murskattavan ylijäämäbetonin määrästä ja arvio murskaamisen kestosta vuodessa, sekä valmistetun murskeen käsittelystä ja hyödyntämisestä. Jos ylijäämäbetonia ei murskattaisi vuosittain, myös tämä tieto tulisi ilmoittaa. Samalla momentin nykyisin voimassa oleva 9 ja 10 kohta siirtyvät 10 ja 11 kohdaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään rekisteröinti-ilmoitukseen liitettävästä kartasta, josta ilmenevät mm. kiinteistön rajat sekä lähimmät häiriölle alttiit tai herkät kohteet, sekä asemapiirros, johon merkitään laitoksen eri toiminnot. Näihin kartta- ja asemapiirrostietoihin tulee sisällyttää myös tiedot ylijäämäbetonin murskauksen sijoittumisesta alueelle, minkä avulla voidaan arvioida mm. toiminnan etäisyyttä lähimpiin häiriintyviin kohteisiin. Pykälän 2 momenttia ei ehdoteta muutettavaksi, vaan ylijäämäbetonin murskauksen sijoittumisen voidaan katsoa jo nykyisin vaadittaviin sijaintitietoihin "laitoksen eri toiminnoista".

Edellä mainittujen tietojen avulla toimintaa valvovalle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle muodostuisi kuva ylijäämäbetonin käsittelystä ja murskaustoiminnasta laitoksen alueella, minkä perusteella viranomaisen voisi arvioida myös toiminnan ympäristövaikutuksia sekä mahdollista luvan tarvetta.

6 §. Betoniaseman ja betonituotetehtaan *omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaus*. Asetuksen 6 § muutettaisiin kokonaan. Pykälän otsikko tarkennettaisiin viittamaan betoniaseman ja -tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaukseen. Samalla poistettaisiin tilapäisyyden maininta, sillä tyypillisesti ylijäämäbetonia murskattaisiin laitoksilla suhteellisen säännöllisesti, vaikkakin vain rajatun ajan vuosittain (esim. 10–20 päivää vuodessa). Omalla toiminnalla viitattaisiin kyseisen toiminnanharjoittajan harjoittamaan toimintaan nimenomaan kyseisellä toimipaikalla. Näin ollen sääntely ei koskisi esimerkiksi saman toiminnanharjoittajan toisesta toimipaikasta tuodun ylijäämäbetonin murskausta, vaan tällaista toimintaa tarkasteltaisiin lähtökohtaisesti jätteen ammatti- tai laitospäivätyönä käsiteltynä. Samoin olisi tulkittava purkubetonin osalta, eli sen tuomisessa murskattavaksi laitokselle ei olisi myöskään kyse omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaamisesta.

Pykälä muutettaisiin myös kokonaan sisällöllisesti. Siitä poistettaisiin nykyinen säännös, jossa viitataan meluilmoitukseen tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin. Sen sijaan pykälän *1 momentissa* säädettäisiin siitä, että betoniasemalla ja betonituotetehtaalla voidaan osana sen rekisteröitävää toimintaa murskata laitoksen omassa toiminnassa syntyvää ylijäämäbetonia, ellei ympäristönsuojelulain 30 §:stä muuta johdu. Tämä selkeyttäisi kyseisessä murskaustoiminnassa vaadittavan menettelyn, eikä aiheutuisi enää epäselvyyttä siitä, missä tapauksissa ja millä perusteella toiminnalta vaaditaan ympäristölupa.

Pykälän uudessa *2 momentissa* viitattaisiin asetuksessa säädettyihin ympäristönsuojeluvaatimuksiin, joita sovellettaisiin myös omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaukseen. Näin ollen muun muassa asetuksen 8 §:ssä säädetty melutasot koskisivat sellaisenaan edellä mainittua murskaustoimintaa. Lisäksi asetuksen 8 ja 9 §:ään ehdotetaan erityisesti murskausta koskevan sääntelyn lisäämistä. Tarpeen mukaan edellä *1 momentissa* mainitun säännösviittauksen mukaisesti lähialueen kannalta erityisen häiritsevän melun vaikutuksia voitaisiin ehkäistä ympäristönsuojelulain 30 §:n nojalla vaadittavassa ympäristöluvassa annettavin lupamääräyksiin.

Pykälään ehdotettavassa *3 momentissa* säädettäisiin murskaustoiminnasta ja murskatun ylijäämäbetonin varastoinnista aiheutuvien hule- ja jätevesien hallinnasta ja käsittelystä. Momentin mukaan kyseinen toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu pintavesien tai talousvesikaivojen pilaantumisen vaaraa. Murskauksessa ja murskatun ylijäämäbetonin varastoinnissa syntyvät vedet on ohjattava selkeytysaltaaseen. Murskattua ylijäämäbetonia koskisi siten sama vaatimus selkeytysaltaaseen johtamisesta, joka 5 §:n 2 momentin mukaan koskee selkeytysaltaista nostettavan lietteen käsittelyssä syntyvien vesien käsittelyä.

8 §. *Melutasot ja melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajat.* Kun betoniaseman ja –tuotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskauksen katsottaisiin kuuluvan osaksi rekisteröitävää toimintaa, soveltuisivat myös ehdotettavan 6 §:n 2 momentin nojalla asetuksen 8 §:n mukaiset melutasot kyseiseen murskaustoimintaan. Asetuksen 8 §:n 1 momentin mukaan “jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 desibeliä ennen sen vertaamista raja-arvoon”. Murskaus pitää ottaa huomioon myös 3 momentissa tarkoitettussa melumallinnuksessa.

Pykälään lisättäisiin uusi *4 momentti* betoniaseman ja betonituotetehtaan omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskauksesta. Murskauksesta veloitettaisiin ilmoittamaan valvontaviranomaiselle etukäteen. Näin rekisteröitävää toimintaa valvovalla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella tai luvanvaraista toimintaa valvovalla valtion valvontaviranomaisella olisi ajantasainen tieto alueella harjoitettavasta murskaustoiminnasta. Lisäksi jos kyseistä murskaustoimintaa harjoitetaan alle 500 metrin päässä melulle alttiista kohteesta, toiminta tulisi rajata arkipäivisin kello 7 ja 18 väliselle ajalle. Tällä voitaisiin ehkäistä tehokkaasti naapurustolle toiminnasta aiheutuvia meluhaittoja, kun murskauksen toiminta-aika rajataan vain päiväsaikaan. Tarvetta murskaamiselle muihin aikoihin ei oleteta syntyvän, vaan harvakseltaan tapahtuvana kyseinen toiminta pystytään järjestämään ehdotetun toiminta-ajan puitteissa.

9 §. Pölypäästöjen rajoittaminen. Pykälässä säädetään pölypäästöjen rajoittamisesta pölyvien aineiden käsittelyssä, pölyävissä työvaiheissa sekä kuljetuksissa, kuormaamisessa ja kuormien purkamisessa. Myös ylijäämäbetonin murskaamista voidaan pitää pölyävänä työvaiheena.

Pykälään lisättäisiin uusi *3 momentti*, jossa säädettäisiin nimenomaan ylijäämäbetonin murskaamisessa syntyvän pölyämisen torjunnasta. Sen mukaan betoniasemalla ja betonituotetehtaalla syntyvän ylijäämäbetonin murskauksesta aiheutuvan pölyn leviämisen ehkäisemiseksi murskain ja kuljettimet on koteloitava tai haitallinen pölyn leviäminen tulee muutoin estää esimerkiksi kastelemalla. Kasteluvesien hallinnasta säädettäisiin ehdotettavassa uudessa 6 §:n 3 momentissa.

Samalla pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

11 §. Öljyisten hulevesien käsittely ja johtaminen. Voimassa olevan pykälän *1 momentin* mukaan nestemäisten polttoaineiden käsittelyalueiden ja öljysäiliöiden suoja-aldien hulevedet on käsiteltävä öljynerottimessa. Momenttia täsmennettäisiin mainitsemalla siinä myös mahdollisuus johtaa öljyiset hulevedet umpisäiliöön.

Lisäksi pykälän *2 momentista* poistettaisiin velvoite johtaa öljyiset hulevedet standardin SFS-EN-858-1 mukaisen II luokan öljynerottimen kautta, jos öljynerottimessa käsitellyt vedet johdetaan umpisäiliöön. Tätä veloitetta voidaan pitää turhana, sillä umpisäiliöön johtamisen jälkeen vedet on joka tapauksessa kuljetettava asianmukaiseen, kyseiseen toimintaan ympäristöluvan saaneeseen käsittelylaitokseen. Samalla momenttiin lisättäisiin sana ”vähintään”, sillä öljyisten hulevesien johtaminen momentissa tarkoitettua tehokkaamman öljynerottimen kautta olisi myös luonnollisesti mahdollista.

17 §. Tietojen toimittaminen ja kirjanpito. Pykälässä säädetään toiminnanharjoittajan veloitteesta toimittaa vuosittain helmikuun loppuun mennessä valvontaviranomaiselle edellistä vuotta koskeva vuosiraportti.

Pykälän *2 momentissa* säädetään toiminnassa syntyneestä jätteestä toimitettavista tiedoista. Näiden tietojen joukkoon ehdotetaan lisättäväksi uudeksi 5 kohdaksi tarvittavat tiedot ylijäämäbetonista ja sen murskaamisesta: betoniasemalla tai betonituotetehtaalla vuoden lopussa alueelle varastoidun ylijäämäbetonin määrästä sekä murskatun ylijäämäbetonin määrästä. Näiden tietojen avulla tuettaisiin valvontaviranomaisen mahdollisuuksia valvoa ylijäämäbetonin

varastointimäärien kehitystä, jotta alueelle ei kerry ammatti- tai laitospäätteiseksi jätteenkäsittelyksi tulkittavaa määrää ylijäämäbetonia (esimerkiksi kaatopaikkaa). Tarkoitus on, että laitoksen omassa toiminnassa syntyvä ylijäämäbetoni murskataan tai toimitetaan asianmukaiseen käsittelypaikkaan kohtuullisessa ajassa, eikä sitä varastoida alueella tarpeettomasti. Murskatun ylijäämäbetonin määrää koskevan tiedon perusteella voidaan myös arvioida osaltaan toiminnan laajuutta ja siitä aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

2.6. Voimaantulo

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Nykyisin voimassa oleva betoniasema-asetus on tullut sovellettavaksi kaikilla betoniasemilla ja -tuotetehtailla vuoden 2025 alusta lähtien, joten nyt ehdotettavat muutokset pyritään saattamaan voimaan kevään 2025 aikana. Asetus tulisi sovellettavaksi kokonaisuudessaan heti sen voimaantulosta alkaen.

Kuten edellä todettu, betoniasemien ja -tuotetehtaiden siirtämistä rekisteröinnin piiriin koskevan lain 437/2017 siirtymäsäännöksen mukaan toimintaa koskeva ympäristölupa raukeaa, kun toimintaa koskeva asetus tulee sovellettavaksi. Toimivaltaisen ympäristönsuojeluviranomaisen on tällöin rekisteröitävä toiminta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja ilmoitettava tästä toiminnanharjoittajalle.

Näin ollen voidaan katsoa, että kun nyt kyseessä olevassa ehdotuksessa betoniasema-asetuksen muuttamisesta säädettäisiin omassa toiminnassa syntyvän ylijäämäbetonin murskaus kuuluvaksi rekisteröintimenettelyn piiriin, tulisi ympäristönsuojeluviranomaisen asetuksen soveltamisen alettua rauettaa muulla perusteella kuin ympäristönsuojelulain 30 §:n nojalla murskaustoiminnalle myönnetty ympäristölupa ja rekisteröidä toiminta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Tarvittaessa toiminnanharjoittajan tulisi toimittaa viranomaiselle rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot ylijäämäbetonin varastoinnista ja murskauksesta, jos näitä tietoja ei ole aiemmin toimitettu (asetusehdotuksen muutokset 3 ja 17 §:ään).